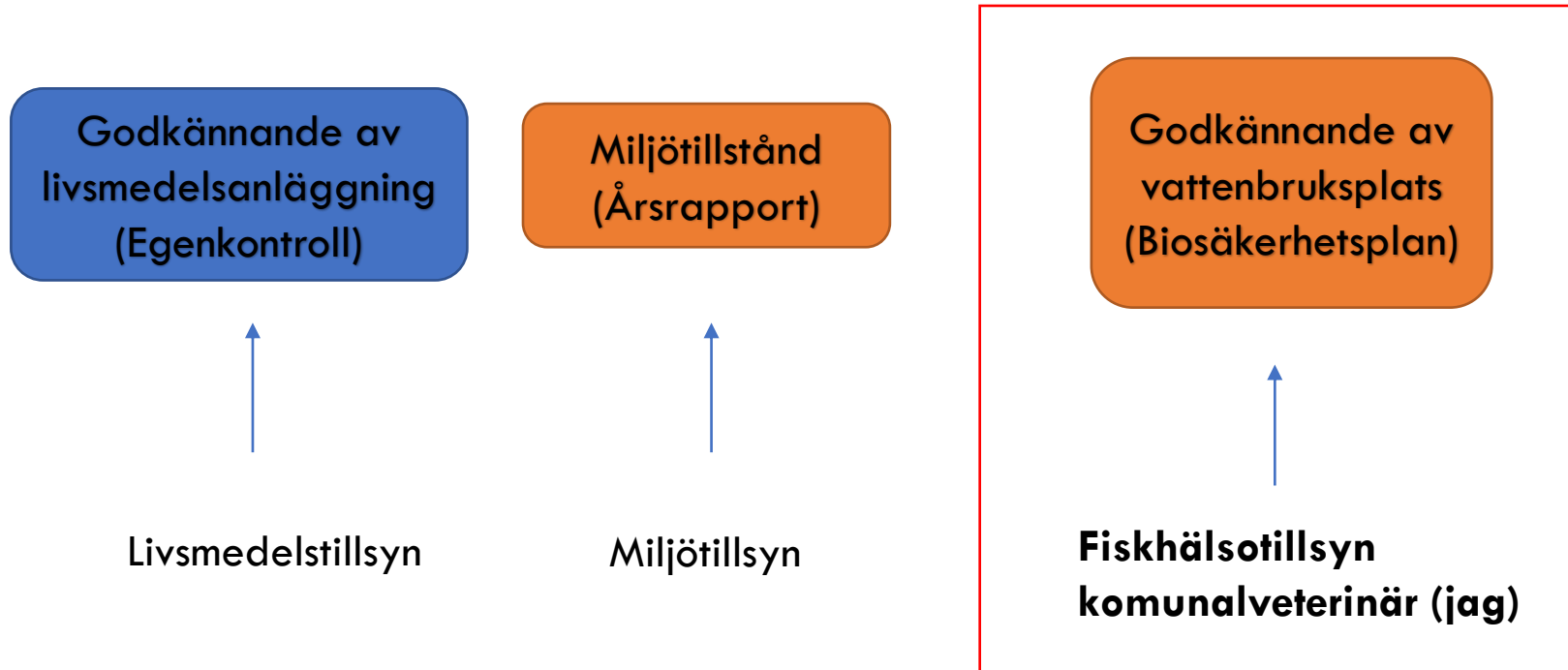

Vad är min roll och vad gör jag egentligen
när jag kommer ut?

*"En modern och effektiv myndighet
för ett levande örrike med en ren och trygg livsmiljö"*

Systemöverblick

Den grundläggande tillsynplanen på en odlingsplats

- Normalodling utan ett överliggande bekämpningsprogram (VHS, IHN)
 - **Inspektion 1-2 ggr/år**
 - EU-prov (30 stycken fiskar), även kallat "övervakningsprov"
1 gång/vartannat år – 1 gång/år

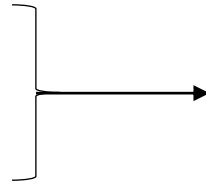
- Intervallet för tillsyn och provtagning skall vara "**riskbaserat**".

Det vill säga att om man på en plats har en eller flera faktorer som ökar på risken för att man kan få in en sjukdom eller att en inkommande sjukdom lätt kan spridas vidare till en annan plats. Då kan man öka på intervallet av inspektioner eller provtagningar på en plats.

I praktiken ger det mig 3
grundläggande arbetsmoment
som jag ska utföra när jag
kommer ut.

1. Åka ut till odlingsplatsen

- Hur ser fisken ut?
- Hur betar sig fisken?
- Finns det några äkta kantsimmare?
- Hur ser det ut på odlingsplatsen?
- Hur arbetar man?
- Hur rör man sig mellan odlingar?
- Vad gör man om man kommer ut och upptäcker att något inte står rätt till?
- Hur upptäcker man att något inte står rätt till?
- Hur tittar man på fisken?
- Vet man vad jag menar med äkta kantsimmare?
- Hur hanterar man död/dålig fisk?

**Behöver om
möjligt kolla varje
kasse.**

2. Provtagning av fisk på platsen: EU-prov/”övervakningsprov”

- 30 stycken fiskar, hela eller organ.
- Provet är kopplat till själva platsen och inte primärt till fisken.
- Övervakning av smittsamma virussjukdomar

VHS

IHN,

IPN – bifynd i den havsbaserade odlingen
(SVC – Karpfisk)

Om man vid inspektionen ser att fisken inte ser riktigt bra ut så kan man utöka frågan till labbet om t.ex. en bakteriologisk odling.

- **I Finland** är kravet **minst 1 ggr vartannat år** på en godkänd anläggning (odlingsplats), men kan utökas vid en högre riskbedömning av platsen.
- **OBS! EU har inget minimikrav** på statlig provtagning utan den faktiska provtagningen är endast en ”rekommendation”, **därför kan det vara ännu mindre övervaknings-provtagning i andra EU-länder.**

3. Kontroll av bokföring och biosäkerhetsplan

- **Bokföringsfrågor:**

- Hur många fiskar och vilken typ av fiskar är det på odlingsplatsen eller har varit på odlingsplatsen sen förra inspektionen?
- Var kommer de olika fiskarna ifrån eller vart har de åkt (Även internt?)
- När kom eller åkte fiskarna?
- Om de har kommit från ett annat land, har de ett hälsointyg?
- Dödlighet (antal)?
- Behandlingar och tillhörande sjukdomsprover?

Ytterligare tillsyn av själva
biosäkerhetsplanen..

Vad innebär det när vi redan har
kollat allting som vi nämnt ovan?

Försök se bisäkerhetsplanen som själva kartan över helheten

- Inspektioner, provtagningar och bokföringskontroll av en specifik odlingsplats ger främst kunskap om en specifik punkt.
- För att sen lära sig förstå hur dessa punkter hänger ihop med varandra och hur "befolkningen" på varje punkt kan påverka varandra när man t.ex. rör sig mellan dom eller flyttar befolkningen från en punkt till en annan så behöver en ordentlig karta där alla delar läggs ihop.

BIOSÄKERHETSPLAN

- **Biosäkerhetsplanen** fyller två väldigt viktiga komponenter i er verksamhet.
 1. En nyckel till egen självinsikt och utveckling.
 2. Det är den grundläggande garanten för er verksamhet utåt. Dels gentemot myndigheter, men också gentemot andra företag.

Exempel på kontrollfrågor som t.ex. en odlingsansvarig person ska kunna svara på med hjälp av biosäkerhetsplanen.

- Hur vet du att fisken är sjuk?
- Hur upptäcker du att fisken är sjuk?
- Vet du vad fisken kan bli sjuk av?
- Vet du var sjukdomen kan ha kommit ifrån?
- Vad gör du om du misstänker att fisken är sjuk?
- Vad gör du för att inte sprida en sjukdom vidare.
- Hur gör du med dina arbetskläder och skodon när du åker mellan odlingar?
- Vet du vem du ska ringa om du inte vet vad du ska göra?
- Kan jag svara på frågor om var fisken kommer ifrån?
- Hur vet jag om jag har en "onormal" dödlighet?
- Vet jag när man senast tog sjukdomsprover eller övervakningsprover på de odlingar som jag importerar fisk ifrån?

Några praktiska erfarenheter från IHN-utbrottet

- **Hög dödlighet är ett väldigt trubbigt instrument för att upptäcka om fisken är sjuk.**
- **Vad är en kantsimmare egentligen?**
- **Stanna upp och bara iaktta fisken en liten stund, helst varje dag.** Bygg in en rutin där den ända uppgiften är att stå still en stund och titta på fisken. Gärna tillsammans med t.ex. en krysslista så att man får in det som ett aktivt moment.
- **Egen provtagning är väldigt mycket värt!** Även vid små förändringar hos fiskarna.

- **Vad säger ett hälsointyg vid import?**

1. Att fisken kommer från ett område som är deklarerat fritt från de smittsamma sjukdomarna i övervakningsprogrammen (läs virus)
2. Att fiskgruppen inför avfärd inte uppvisar TYDLIGA symtom på smittsam sjukdom

- **Vad säger den "statliga" provtagningen, EU-provet?**

Att man 1 gång/vartannat år eller varje år har tagit 30 fiskar från en odlingsplats och undersökt dem för virussjukdomarna: VHS, IHN, IPN, (SVC), (SAV)

Tack för mig

